

Broodnodig

“**H**et begon in de bange dagen dat ik, noodgedwongen, als zzp'er aan de slag ging. Mijn inkomsten waren onzeker. Er moest maar net een klus zijn, bij een goedlopend bedrijf dat mee kon veren op buitenlandse bestedingsvragen. Niet dat ik daarover wil zeuren, op de moderne flexicuritymarkt is dat natuurlijk net zo. Nee, problematisch was alleen dat sociale zekerheid voor zzp'ers nog slecht geregeld was. Te duur, te ingewikkeld, te veel uitzonderingen.

Ik zocht mijn heil elders. Bij het Broodfonds welteverstaan, dat op zijn beurt bestond uit zogeheten schenkkringen. De opzet was een-

voudig: twintig tot vijftig deelnemers die elkaar met een maandelijks inleg verzekerden van een schenking bij ziekte. Iedereen mocht meedoen, elk tegen dezelfde lage premie. Keuringen en kleine lettertjes waren er niet, gewoon een schenking bij ziekte, plus morele support. En bij uitstappen zou je de niet-gebruikte inleg gewoon weer terugkrijgen. De toenmalige politiek sprak verwonderd van geweldige marktwerking, een bijzonder staaltje solidariteit en een collectief dat navolging verdiende. Toen een bevriende zzp'er me tipte sloot ik me gauw aan.

Over het eerste jaar mocht ik niet klagen. Een lage premie, geen ziekte. Wel ging mijn premie op aan ziekte van deelnemers die ik niet kende, maar dat was bij een traditionele verzekering niet anders. Ook het tweede jaar was ik gezond, al betaalde ik gaandeweg het jaar wel wat meer premie. Kennelijk werd er toch meer aan de zieke deelnemers geschonken dan er in totaal binnenkwam. Gezonde deelnemers begonnen vragen te stellen, en sommige schreven zich uit. Toen het derde jaar opnieuw de premie omhoog ging, en opnieuw gezonde mensen zich uitschreven, begon ook ik mezelf vragen te stellen. Wat nu als ik met alleen ongezonde deelnemers overblijf? Moeten we deelnemers voor inschrijving niet beter screenen? Zou het niet wat zijn om deelnemers met een hoger ziekterisico meer in rekening te brengen? Na invoering van toelatingsprocedures en premie-differentiatie besloot ik het nog even aan te zien.

Het vierde jaar ging de premie amper omhoog, maar nieuwe problemen kwamen aan het licht. Mijn bevriende zzp'er had rugklachten en deed een beroep op zijn schenkingsrecht. Kringgenoten stuurden hem kaartjes, belden opbeurend op en kwamen vriendelijk op bezoek. Precies de morele support waar het Broodfonds patent op had, en meteen ook

GELIJK WERNER

Redacteur ESB

g.werner@sdu.nl

de morele druk die misbruik van het schenkingsrecht moest voorkomen. Toen ik hem vroeg naar het doktersadvies zei hij de dokter niet gesproken te hebben. Eigenlijk viel het allemaal wel mee, maar hij deed gewoon liever even rustig aan, en ook wilde hij weleens wat terugzien van zijn inleg. Daar zat ik dan met een moreel dilemma. Ik wilde hem niet erbij lappen, maar tegelijk bleef ik opnieuw achter met vragen. Zouden ook andere uitkeringstrekkers minder ziek zijn dan ze zich voordoen? Moeten er geen objectieve richtlijnen komen voor wie onder welke omstandigheden in aanmerking komt voor een schenking? Ik bleek niet de enige te zijn met deze vragen. Vanaf dat

moment moesten ingehuurde artsen gaan uitmaken of iemand recht had op een schenking.

Bij ingang van het vijfde jaar begon het me te dagen dat het Broodfonds inmiddels nog bitter weinig afweek van een traditionele verzekering. Omdat de overheid deelname fiscaal steunde en ik zaken liever bij het oude liet, bleef ik toch maar meedoen. Wat kreeg ik daar een spijt van. Ik liep een beenbreuk op, dus op zich had ik recht op een uitkering. Maar ik was niet de enige. Door een bedrijfsongeluk raakten drie deelnemers gelijktijdig aan bed gekluisterd. Tel daarbij op zes andere arbeidsongeschikte deelnemers, en duidelijk werd dat het fonds op geen enkele manier kon voldoen aan zijn financiële verplichtingen. Fluiten kon ik naar mijn centen. Daar zat ik dan met mijn goede gedrag, op de bank, zonder een cent te maken.

Zelf kwam ik er wel bovenop, met het Broodfonds liep het slechter af. Het probeerde een faillissement nog af te wenden door invoering van risicoverevening tussen de schenkkringen, maar niemand die er nog brood in zag. Wat volgde was een ongekende run op het ingelegde verzekeringsgeld en het einde van een boeiend stukje pionierswerk. De politiek sprak van een ondernemersrisico en liet het daarbij. Bij de eerstvolgende verkiezingen gaven de politieke partijen beter thuis. Geen fiscale steun voor krakkemikkige kaartenhuizen die schijnzekerheid bieden meer, maar een échte collectieve verzekering voor moeilijk verzekerbare zelfstandigen was het devies.

Mijn beste kleinzoon, prijs jezelf gelukkig en volg een goede raad: sluit een degelijke entreprecurity-verzekering af, zet wat geld opzij, trouw een goede vrouw en klop bij mij aan als je even krap zit. Van je familie moet je het hebben, niet waar? Opa kan het weten.”

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.